

- [8] Časopis pre obnovu dedín a miest v Dolnom Rakúsku (NÖ):
Vydavateľ: Úrad krajinskej vlády NÖ
Leben in Stadt und Land(2004); Magazin der Dorf-und Stadterneuerung in
Niederösterreich, NÖ Dorf-und Stadterneuerung; Frühling 2004 (vydávaný
štvrt'ročne), St. Pölten, 23s.
-

Preklad z nemčiny:

Život v meste a na vidieku

(Leben in Stadt und Land)

Magazín pre obnovu dediny a mesta v Dolnom Rakúsku

Jar 2004

Prekonať hranice

Obnova dedín Dolného Rakúska
v rozšírenej EÚrope 3

Vidieť výsledky

10 rokov obnovy mesta
v Poysdorfe 15

Zabezpečiť identitu

Nové akcenty v Dolnorakúskej
obnove miest a dedín 19

Termín: 1. máj 2004

Zjednotiť Európu

- rozšíriť horizont
- započat' budúcnosť

PREDSLOV

Rozšíriť Európu - **Získať** partnerov
Využiť siete - **Definovať** úlohy

Rozšírenie Európskej únie je v súčasnosti ústrednou témou skoro vo všetkých oblastiach života. Na jeho prípravu sa uskutočnili mnohé aktivity. O mnohých otvorených otázkach sa diskutovalo a ešte bude diskutovať a mnohí krajanovia sú si dodnes nie istí, ako majú tento historický krok v dejinách Európy hodnotiť.

Dolné Rakúsko vykonalo dobré prípravné práce aj v oblasti obnovy miest a dedín – prípravné práce nielen vo forme kontaktov so susedmi, pretože tieto kontakty pestujeme už skoro dvadsať rokov, teda od doby, keď ešte v hraničných regiónoch bolo zreteľne cítiť železnú oponu. Dolné Rakúsko však novo vyznačilo a upresnilo a rámcové podmienky rozvoja krajov – a to aj v oblasti obnovy dedín a miest.

V dôsledku toho má toto vydanie „Leben in Stadt und Land“ dve dôležité hľadiská. Na jednej strane opísať, akým mnohorakým spôsobom práve dolnorakúska obnova dedín uskutočňuje už dlhú dobu do istej miery rozširovanie EÚ tak, že vykonáva projekty v spolupráci s partnermi zo susedných krajín alebo tým, že ponúka susedným krajinám pomoc aktívnou výmenou informácií pri uskutočňovaní zodpovedajúcej akcie.

Na druhej strane sme aj našu prácu vo vlastnej krajine premysleli a novo usporiadali. Práve vzhľadom na zmenené danosti, ktoré sa nás v súvislosti s rozšírením Európskej únie, ale aj s rýchlym rozvojom komunikačných foriem týkajú, musí byť smer cesty do budúcnosti jasný. Sociálne potreby ľudí musia pritom tiež byť v stredobode, rovnako ako musí byť zabezpečená identita miesta. Predovšetkým platí, nestrácať z očí cestu intenzívneho dialógu na všetkých úrovniach a pokračovať v spoločnej práci na dosiahnutí cieľov, ktoré sme si pre budúcnosť predsavzali.

Ak budeme pokračovať dôsledne na tejto ceste a pritom rozširovať nielen Európsku úniu ale aj náš horizont, ak budeme v tomto pokračovaní vidieť na prvom mieste príležitosti a budeme hotoví postaviť sa voči zostávajúcim rizikám ako aj prijať výzvy, ktoré s tým súvisia, bude rakúska obnova dedín a miest aj v budúcnosti pokračovať vo svojej úspešnej ceste v rozšírenej Európe.

Váš Erwin Pröll

Dolnorakúska obnova dedín a miest

vo svetle rozšírenia EÚ

Rozhovor s predsedom krajskej vlády Dr. Erwinom Pröllom

ROZŠÍRENIE EURÓPSKEJ ÚNIE neobíde bez stopy ani Obnovu dediny a mesta v Dolnom Rakúsku. Ako vidí „otec“ oboch týchto akcií, predseda krajskej vlády Dr. Erwin Pröll, ich budúcnosť v rozšírenej Európe?

Pán predseda krajskej vlády, rozšírením sa Dolné Rakúsko dostáva do centra EÚ, stane sa srdcom Európy. Stane sa tak Dolné Rakúsko aj „európskym centrom“ obnovy dediny a mesta? Aká je východisková pozícia Obnovy dediny a mesta pre túto novú výzvu?

Dolnorakúska obnova dediny a mesta je vo veľmi dobrej východiskovej pozícii, a to preto, že preukazuje ako potrebnú kvantitatívnu šírku ako aj požadovanú kvalitatívnu hĺbku. Vcelku teda ideálne predpoklady k tomu, aby nielen z geografického hľadiska ale aj v samotnej veci hrala v Európe centrálnu rolu. To je však len pokračovaním doterajšej cesty, dolnorakúska obnova dediny a mesta sa predsa považuje už roky za príkladnú vo Východnej a Západnej Európe. Tak napríklad každoročne navštevujú domáce miesta Obnovy dediny a mesta početné exkurzné skupiny z celej Európy. Nie nadarmo sa dolnorakúski účastníci umiestňujú každoročne na absolútnej špičke Európskej súťaže obnovy dedín, ako napríklad Obermarkersdorf ako víťaz 1998, Reinsberg 2000 alebo Grossschönau 2002, a Katzelsdorf 1996, vyznamenaná „Cenou Európskej obnovy dedín za všestranný rozvoj dediny vynikajúcej kvality“.

Je Dolnorakúska obnova dediny a mesta na nových susedov pripravená – sú úvahy alebo plány na využitie efektov synergie – je pripravenosť na možnú vlnu odsťahovaní do mestských priestorov nahromadenia sa, alebo je možnosť pôsobiť proti tomuto vývoju z dolnorakúskej strany - získa výmena skúseností a spoločné kroky (plánovanie, uskutočňovanie...) pri opatreniach presahujúcich hranicu novú kvalitu aj pri obnove dedín?

Dolné Rakúsko je dobre pripravené na všetko, čo súvisí s rozšírením EÚ. Toto preto platí vo zvlášťnej miere pre Obnovu dedín a miest Dolného Rakúska, nie nakoniec a celkom osobitne preto, že je s tým úzko spojené udržanie životaschopnejších, atraktívnejších vidieckych priestorov. Preto je zodpovedajúca výmena know-how medzi Východom a Západom bezpodmienečnou a dlho samozrejmomou praxou, a to v oboch smeroch. Potvrdzujú to početné projekty vo vinohradníckej oblasti ako aj v lesnatej oblasti. Samozrejme, často sa pritom robila z núdze cnosť, pretože pohraničné obce, až do otvorenia železnej opony, ako tu, tak i tam nestáli na slnečnej strane. Aj teraz sú vystavené nebezpečenstvu, že ostanú trčať niekde medzi Viedňou,

Prahou, Bratislavou a Budapešťou. Ale preto je tu jeden predseda krajinskej vlády Dolného Rakúska, ktorý má veľké srdce a efektívne nastavený rozpočet pre tieto oblasti, a ktorý sa nikdy neunaví presvedčiť príslušných nositeľov zodpovednosti v susedných krajinách o celkovom spoločenskom vývoji funkčného vidieckeho priestoru. Samozrejme ale bude nakoniec ležať na samotných obyvateľoch, či sa zúčastnia, či sú ochotní sa voči novému otvoriť, výzvy prijať a príležitosti využiť. Pretože šance sú – predovšetkým prostredníctvom rozširovania.

Vidíte riziká v priebehu rozširovania EÚ pre „najväčšiu iniciatívu občanov“ sveta. Môže obnovou dediny a miest posilnené modro-žlté sebavedomie a skepsa voči susedom ohroziť spoločné, nadregionálne iniciatívy? Ako by sa na to malo reagovať?

Kto je sebavedomý a sebaistý, nepotrebuje sa obávať žiadneho oddelenia prepážkou alebo mať dokonca obavy so susedov. Naopak: sebaistota a sebavedomie sú bezpodmienečnými predpokladmi pre kooperáciu a spoluprácu, pre spoločne miesto vedľa seba. A práve preto som o tom pevne presvedčený, že rozšírenie bude nanajvýš pozitívnym impulzom pre našu občiansku iniciatívu obnovy dedín. Hraničiaci s nami budú považovaní za susedov, s ktorými máme veľa spoločného, čo sa oplatí posilňovať, pestovať a využívať.

Stovky projektov sú už uzatvorené, mnohé uprostred realizačnej fázy, akým smerom bude Obnova dediny a mesta pokračovať v najbližších rokoch? Zahrnie v sebe rozšírenie Obnovy mesta a dediny nové oblasti činnosti?

Prvý raz som spoločne s expertmi z oblasti hospodárstva, vedy a médií diskutoval o budúcnosti Obnovy dediny a mesta v rámci jednej klauzúry v novembri 2003. Tam sa veľmi zreteľne vykryštalizovalo jedno: určujúcimi tematickými oblasťami rozvoja dediny budú nové sociálne otázky v dedine, vývoj osídlenia, regionálna tvorba hodnôt, mobilita, ako aj vzdelávanie a kultúra. Pritom bude nutné, aby sa obnova dediny a mesta silnejšie snažila o zapojenie občanov, zamerala sa na trvanlivosť a pritom stavila na kooperácie, aliancie a siete. Cieľom musí byť zdôrazniť atraktivitu, identitu a nezameniteľnosť každej jednotlivkej obce, zachovať ju a prípadne ju aj znova získať. Rozšírenie, otvorené hranice, najmä všetko zahrňujúca globalizácia túto potrebu zosilňujú.

Myslí sa tým vytvorenie „Think Tanku“, ktorý bude zhromažďovať know how, skúsenosti a znalosti k obnove dedín a miest pre ich optimálne využitie aj, v prípade potreby, aj pre susedov?

Aj tu už má Dolné Rakúsko predstih, pretože takýto „Think Tank“ máme už od roku 1988 a to vo forme Európskeho vývoja vidieka a obnovy dediny ARGE. Je to nebyrokratické spojenie 20-tich európskych štátov, krajín a regiónov. Členmi sú Česko, Maďarsko, Slovinsko, Slovensko, jeden poľský región, sedem rakúskych a viaceré nemecké spolkové krajiny, rovnako Južné Tirolsko, nemecky hovoriace spoločenstvo Belgicka a Luxemburska. Ide pritom o výmenu skúseností, komunikáciu a kooperáciu v otázkach rozvoja krajiny a obnovy dedín, napríklad na medzinárodných kongresoch, súťažiach a Európskej cene obnovy dediny alebo pri exkurziách zameraných na obnovu dedín.

*Je zhodnotenie občianskej spoločnosti aj ponad hranice želaním Dolnorakúšanov?
Vidíte rozšírenie EÚ aj v obnove dediny a mesta ako historickú príležitosť pre
slobodu, stabilitu a demokraciu?*

Obnova dedín a miest je práve v krajinách rozšírenia jednou z málo platforiem, kde je občianska spoločnosť už dnes realitou. Nie je zriedkavosťou, že v uplynulých 10 – 15 rokoch vytvorili obyvatelia dedín príkladné iniciatívy – často proti odporu z vyšších miest a zvonku a väčšinou bez akejkoľvek národnej podpory. To sa rovnako týkalo iniciatív na vytvorenie potrebnej infraštruktúry, ako ďalších na zlepšenie výzoru obce, uchovanie cennej stavebnej podstaty alebo na podporu kultúrnej angažovanosti. Ale hoci išlo o etablovanie nového uvedomenia si životného prostredia, alebo o zlepšenie sociálnej situácie, prerazila sa tu úspech sľubujúca cesta, plná nádeje, smerom k vlastnej iniciatíve, vlastnej zodpovednosti a tým k základnému demokratickému zmýšľaniu – cesta, ktorá sa musí teraz dôsledne uplatňovať.

Prekročenie hraníc – Obnova dediny na druhej strane hraníc

SPOLUPRÁCA Dolnorakúskej obnovy dedín a miest so susedmi na východnej hranici kraja začala dávno predtým, ako bola reč o veľkom rozšírení EÚ, dokonca skôr ako sa samotné Rakúsko stalo členom Európskej únie.

Prvé kontakty sa nadviazali už koncom osemdesiatych rokov, ešte pred pádom železnej opony, keď sa zodpovední z vtedy ešte komunisticky riadených krajín vo zvýšenej miere začali zaujímať o rakúske aktivity v oblasti obcí a dedín.

Výmena skúseností v teórii a praxi

Formou exkurzií v dolnorakúskych dedinách a mestách, ale aj pri prednáškach a seminároch na najrozličnejšie témy, vytvorili mnohí spolupracovníci Obnovy dedín a miest, miestni aktivisti ako aj nositelia zodpovednosti na rozličných úrovniach, predovšetkým z obcí, intenzívnu výmenu odborných názorov, ale aj dôležité osobné kontakty so susedmi na východe Európy.

Pretože v tom čase miestne zodpovedné orgány v ich krajinách dostávali direktívy väčšinou ešte od centrálnej vlády, sa naši susedia vtedy zaujímali predovšetkým o praktické ale aj teoretické aspekty samostatnej samosprávy obcí. Napríklad dôležitými boli najmä témy, ako veľkosť a organizácia obecnej správy, východiská pri riešení otázok v oblasti vody, odpadovej vody a odpadu, tvorba životného prostredia ako aj vytváranie spoločenstva. Záujem pritom ďaleko presahoval tie oblasti, ktoré sa v Dolnom Rakúsku v rámci obnovy obcí skutočne riešia. Pretože sa však tieto tešili vysokému stupňu publicity a Dolné Rakúsko predstavovalo pre mnohých miestnych predstaviteľov geograficky najbližšie položený región na „Západe“, týkali sa mnohé otázky obcí, krajov a zodpovedných za celý štát.

Ako partneri pre komunikáciu fungovali popri mnohých dolnorakúskych obciach aj krajinské pracoviská pre obnovu dedín a zväz „Dolnorakúska obnova dedín a miest“, či už išlo o prijatie exkurzií skupín alebo o referáty na podujatiach v susedných krajinách.

Dolné Rakúsko presadzuje európsky rozmer

Európske pracovné spoločenstvo Obnova dediny a rozvoj krajiny predstavujú najmä ľudia, ktorí stoja blízko dolnorakúskej obnove dedín, predsedom je predseda krajinskej vlády Dolného Rakúska Dr. Erwin Pröll. Toto pracovné spoločenstvo si stanovilo za úlohu zdieľať skúsenosti. Každoročne sa uskutočňujú exkurzie s účastníkmi z viacerých krajín Východnej Európy do Nemecka, Rakúska

a Luxemburska. A už od niekoľkých rokov pozývajú k sebe teraz aj krajiny niekdajšieho Východu, aby prezentovali svoje pozitívne modely a svoj vývoj.

Aj európska ARGE sa začala svoje aktivity na východe ešte pred pádom železnej opony, koncom osemdesiatych rokov. Asi od roku 1990 sa uskutočnilo 10 exkurzií pre zodpovedných činiteľov vo Východnej Európe, ako aj 8 európskych súťaží obnovy dediny s aktívnou účasťou Východu. V roku 1991 nasledoval kongres V Thüringene, roku 1999 kongres Obnova dedín – energetika v Česku. Myšlienka európskej súťaže v obnove dedín odštartovala regionálne súťaže, na ktorých sa v Čechách zúčastnilo 500 dedín a aj v Poľsku niekoľko vojvodstiev. Rôzne kontakty vzrástli aj smerom k Slovinsku a Slovensku. Na Slovensku vytvoril početné mosty predovšetkým Prof. Michal Šarafín z Technickej univerzity v Bratislave.

Príklad Česka

Medzitým v Českej republike možno vidieť kvitnúcu krajinu dedín, v ktorej bolo dosiaľ možné inštitualizovať početné projekty. Predovšetkým združenie pre obnovu dediny s názvom „Spolek pro obnovu venkova“ hrá pritom dôležitú úlohu. Popri inžinieroch (najmä z Moravy) sú v tomto spolku predovšetkým činní sociológovia a ďalší vedci z hnutia pre občianske práva.

Príklad Poľska

Podľa informácie Dipl. Ing. Petra Schawerdu, dlhoročného neúnavného bojovníka za rozvoj vidieckeho priestoru a teraz čestného spolupracovníka európskej ARGE, sú teraz už na území celého Poľska zodpovední pracovníci pre rozvoj vidieka a obnovu dediny, ako aj pre početné aktivity na obnovu dediny. V roku 2002 sa v Opole uskutočnil prvý poľský kongres obnovy dedín. V Opole prebieha široký program, ktorý v sebe zahŕňa pribl. 100 projektov, okrem toho je Opole už členom Európskej ARGE obnovy dedín a rozvoja vidieka. V októbri 2003 absolvovalo 20 mešťanostov, ako aj 20 úradníkov a plánovačov exkurziu do dolnorakúskeho Waldviertel, do Retzu a do hornorakúskeho Eisenstrasse. Od 6. do 8. mája 2004 sa v Pomoranoch uskutoční 2. Poľský kongres obnovy dedín.

Mag. Karl Trischler
Landesgeschäftsstelle für Dorferneuerung

Odovzdanie ceny k „Dedine roku 1998“ v Jiřetíne

„Najdôležitejší bol prvý kontakt, keď sme sa museli učiť zmeniť naše myslenie. Zborník referátov k semináru s predsedom krajinskej vlády Dr Erwinom Pröllom, ktorý sa konal dňa 19. októbra 1990 v Brne na téma „Obnova dedín v Dolnom Rakúsku“ bola naša prvá učebnica. Prostredníctvom nových kontaktov som zistil, že každá malá dedina a jej obyvatelia majú mnohostranný a kultúrny význam pre celý národ a pre zjednotenú Európu. Medzičasom sme uplatnili tiež mnohé vlastné stratégie, napríklad súťaž „Dedina roka“, na ktorej sa počas 10 rokov zúčastnilo vyše 2000 dedín. K tomu sme vypracovali aj príručku, ktorá presne popisuje ako sa v Česku uskutočňuje obnova dedín.

Návrat do demokratickej Európy bol počas sovietskej epochy len snom, rozšírením EÚ sa tento sen stáva skutočnosťou. Som presvedčený, že každá dedina, nielen

v Česku, ale aj v Európe, má svoje vlastné, dôležité miesto. Spolupráca, pestovanie kontaktov a výmena skúseností na všetkých úrovniach budú aj v budúcnosti veľmi dôležité. Pristúpením Česka k Európskej únii sa ešte existujúce prekážky môžu odstrániť.

Architekt Jan Kruml, vedúci funkcionár českého „Spolku pro obnovu venkova“.

Spolupráca s Dolným Rakúskom započala v roku 1989, keď sa mi ostala do rúk brožúra „Obnovujeme našu dedinu“. Tak som získal prvé informácie o obnove dedín v Dolnom Rakúsku. Pretože táto akcia bola v zhode s mojimi vlastnými aktivitami a s mojimi cieľmi, napísal som redakcii a promptne som dostal pozvánku do Obermarkersdorfu. Tam som sa potom mohol 10 dní učiť spoznávať obnovu obce.

Spolupráca s Dolným Rakúskom a s inými krajinami prináša nielen kontakty s ľuďmi, ale aj možnosť, natankovať energiu ako aj diskutovať o príkladoch projektov a východiskách ich riešenia z hľadiska ich uskutočnenia. Aj pole činnosti sa rozšírilo. Na začiatku bola obnova dediny predovšetkým obnovou fasád. Rýchlo sa ale stalo zrejším, že chýbajú peniaze na základné potreby, že 30 % dospelých v krajine nemá prácu a že je preto potrebné začať pri obnove hospodárenia obcí. Dôležitým krokom k tomu bolo vytvorenie tematických dedín. Pri týchto aktivitách mi rakúske príklady veľmi pomohli a prvá tematická dedina roku 1998, Weidendorf, bola veľkým úspechom.

Rakúšanov sme zažili ako veľmi príjemných a pohostinných susedov, pretože počas pobytu so skupinou z Malechowa v Retzi bol celý autobus spontánne pozvaný do vinárne. Bol to nádherný večer a veľké prekvapenie pre našich ľudí. Teraz vieme, že na „západe“ neplatia len peniaze.

Pristúpenie k Európskej únii nám umožňuje, aby sme sa rýchlejšie otvorili zmenám v politike, hospodárstve a vzdelaní. Oblasť konania budú širšie, význam dedín ako dobrých miest na život a prácu bude rásť. Nadvižeme viac kontaktov a budeme mať viac príležitostí na spoluprácu a výmenu skúseností.

Dr. Waclaw Idziak
staviteľ mostov a pionier obnovy dedín
z Koszalinu na Baltickom mori

Prežívané partnerstvo – odstrániť hranice v hlavách

V prípravnom štádiu rozšírenia Európskej únie si Obnova dediny a mesta v Dolnom Rakúsku stanovila za cieľ ponúknuť **v rámci cezhraničnej spolupráce** novým prístupujúcim krajinám, Česku, Slovensku, Maďarsku a Poľsku ako aj Rumunsku množstvo skúseností a poznatkov.

To že transfer vedomostí nie je jednostranný, ale je možné vzájomne sa učiť jeden od druhého, ukázali už doterajšie kontakty a spolupráca. Popri početných exkurziách a prednáškach sa vyskytli aj konkrétne projekty.

Burza partnerských obcí

V rámci spoločných workshopov rakúskych a českých obcí sa neuvádzajú a nediskutujú len odborné témy ale sa umožňuje aj vzájomné spoznávanie. Spoznanie podobných problémov na oboch stranách hranice vytvára vzťah dôvery a kladie základy pre trvalé partnerstvo obcí.

Partnerstvo obcí Albrechtsberg a Rimov (Južné Čechy)

„Priateľstvo by nemalo pozostávať len z „brania“ ale aj z „dávania“ – pod týmto mottom uviedli obyvatelia „Deň českej kuchyne“ v kultúrnej sále v Albrechtsbergu.

Už niekoľko rokov, vychádzajúc od prvých kontaktov v rámci partnerskej burzy obcí, udržuje Albrechtsberg podnetné partnerstvo s juhočeskou obcou Rimov. Športové, kultúrne a aj celkom jednoducho ľudské kontakty prispeli k lepšiemu vzájomnému poznaniu sa a porozumeniu. V tomto rámci sa tiež prvý raz v dejinách obce Albrechtsberg stalo možným, že dvaja miestni maliari mohli vystaviť svoje diela v zahraničí. Obaja samoukovia – Heinrich Dornhackel z Albrechtsbergu a Franz Hofstetter z Gillaus – vystavovali svoje výrazné obrazy počas niekoľkých týždňov v krásnej Ambiente galérie radnice v Rimove. Medzičasom prišla tiež „protinávšteva“ priateľov z Rimova: turistický spolok vysledil pri jednej jesennej túre zaujímavé jaskyne romantického údolia Kremsu. V obci Rimov sa nachádza osobitná a mimoriadne cenná zvláštnosť: Cez dedinu s krásnym kostolom a okolo obce vedie krížová cesta s 25 zastávkami. Jej reštaurácia stavia predstaviteľov obce vždy znova pred finančné problémy, okrem toho sa obec musí podieľať na veľkých škodách spôsobených vysokou vodou. Aby sa dokázalo priateľstvo aj v ťažkej situácii, bola partnerská obec Rimov pozvaná do Albrechtsbergu. Detská skupina ľudových tancov pozdravila juhočeských priateľov niekoľkými tancami. Po miestnych špecialitách Rimova – počnúc chutnými mäsovými jedlami až po svetoznáme „povidlové taštičky“, prichyšané kuchármi z Rimova – bol veľký dopyt a

rýchlo sa minuli. Dvojazyčný jedálny lístok umožnil všetkým hosťom výber. Bola to pokojná, kulinárska slávnosť, obohatená ešte akusticky vynikajúcou hudobnou skupinou z Južných Čiech. 40 hostí z Rimova, ktorí prišli do Albrechtsbergu, vychutnávalo priateľské kontakty. Ako čistý výtazok zo slávnosti mohli starostka Ingrid Kleberová a OSR Günther Weissensteiner odovzdať partnerskej obci obnos 1.500,- euro, ako finančnú podporu na obnovu jednej zastávky krížovej cesty.

Partnerská obec Rimov sa nachádza v južných Čechách, v malom regióne Pomalsi. V tomto regióne žije 18.000 ľudí v 18 obciach. V rámci tohto malého regiónu ohlásili medzičasom aj ďalší starostovia záujem o partnerskú spoluprácu s obcami Waldviertel na partnerskom základe. V lete 2003 navštívila preto delegácia juhočeských starostov Albrechtsberg, aby dohodla ďalší spôsob postupu. Nakoľko sa aj trhová obec Albrechtsberg nachádza v oblasti malého regiónu („Kernland Waldviertel“), uskutočnilo sa 6. septembra 2003 v Doudlebách (Južné Čechy) slávnostné podpísanie kooperačnej zmluvy medzi oboma týmito regiónmi. Súčasne bola dohodnutá spolupráca medzi regionálnym úradom pre Obnovu dediny a mesta Waldviertel v Ottenschlagu a českou Školou pre obnovu obce vo Svatom Jane nad Malšou.

Spolupráca Regionálnej kancelárie Waldviertel a Školy pre obnovu dediny Svatý Jan (Česko)

Spolupráca je založená na obojstrannej výmene znalostí. Zainteresovaným občanom a zástupcom obcí sa ponúka prostredníctvom prednášok, workshopov, seminárov a exkurzií rámec pre cezhraničné kontakty. Konštruktívny dialóg má prispieť k odstráneniu hraníc v hlavách. Navyše sa majú spoločne iniciovať projekty, ktoré prekračujú hranice.

INFORMÁCIE možno získať:

Dipl. Ing. Josef Strummer

Dorf- und Stadterneuerung Waldviertel

Tel.: 02872/200 78 alebo 0676/55 91 930

E-mail: josef.strummer@dorf-stadterneuerung.at

Rozšírenie Európskej únie - téma aj na dolnorakúskych školách

Rozšírenie Európskej únie skrýva v sebe ďalekosiahle zmeny v mnohých oblastiach. Aby obyvateľstvo nemalo obavy z negatívnych účinkov, je potrebná široko založená informačná práca. Predovšetkým je potrebné, ako nositeľov budúcnosti, **osloviť mládež dneška**. Dolnorakúska obnova obcí a miest, ako aj Dolnorakúska krajinská akadémia si preto stanovila za cieľ poskytnúť osobitne mládeži medzi 14 až 19 rokmi aktuálne informácie k téme rozšírenia EÚ z príslušných odborných kruhov.

Zosilnená výmena názorov o budúcnosti

Žiaci a mládež sú dôležitými „multiplikátormi“ pretože prostredníctvom nich sa podstatné informácie prenášajú do prostredia rodín. Jedna štúdia Inštitútu pre mládež dospela k výsledku, že mladiství majú k rozšíreniu EÚ pozitívnejší vzťah ako staršie generácie. Pritom jasne vyjadrili silnejšiu potrebu informácií. Ponuka informačnej ofenzívy na školách by mala pomôcť túto medzeru zaplniť. Cieľom preto bolo poskytnúť podstatný príspevok k obsiahlejším informáciám a vecnej konfrontácii s očakávaným rozšírením EÚ a to priamym kontaktom s cieľovou skupinou. Žiakov priamo vyhľadali s príslušne spracovanými referátmi o nastávajúcom rozšírení EÚ, pričom existovala, popri možnosti získania aktuálnych informácií z odborných kruhov, aj možnosť priamej komunikácie s referentom/referentkou. Školy si pritom mohli cielene vybrať z ťažiskových tém životné prostredie, vzdelávania, poľnohospodárstvo, dopravu, turistiku a kultúru, hospodárstvo alebo technológie.

Úspešná spolupráca

Projekt znova dokázal, ako dobre môže spolupráca v Dolnom Rakúsku fungovať. S podporou Krajinskej vlády Dolného Rakúska a krajinskej školskej rady Dolného Rakúska sa všetky tieto prednášky ponúkli školám bezplatne. S podporou Dolnorakúskeho programu pripravenosti prispela táto iniciatíva Dolnorakúskej krajinskej akadémie ako aj Dolnorakúskej obnovy dediny a mesta k rozšíreniu uvedomenia, nakoľko v priebehu tejto akcie v roku 2003 bolo možné dosiahnuť vyše 1300 žiakov a žiačok!

INFORMÁCIE možno získať u:

Dipl. Ing. Alexander Kuhness

Dorf- und Stadterneuerung Industrieviertel

Te.: 02622/78 467 alebo 0676/55 91 940

E-mail: alexander.kuhness@dorf-stadterneuerung.at

Obce Dolného Rakúska a Rozšírenie EÚ

Diskusia a informácie na širokom základe

Na jeseň 2001 organizovala Obnova dediny a mesta **pilotné workshopy** v obciach Weinviertel na tému rozšírenia EÚ. Na základe pozitívnych výsledkov nasledoval v roku 2002 štart uskutočnenia 35 podujatí v spolupráci s Dolnorakúskou krajinou akadémiou.

Informácie na odstránenie obáv

V súvislosti s procesom rozšírenia EÚ možno u obyvateľstva Dolného Rakúska cítiť aj mnoho obáv – obavy ktoré sú čiastočne odôvodniteľné, čiastočne neodôvodniteľné. Často súvisia tieto obavy s nevedomosťou, alebo s nedostatočnými alebo falošnými informáciami alebo s pocitom bezmocnosti. Obnova dediny a mesta v Dolnom Rakúsku zorganizovala a moderovala preto na jeseň 2001 v troch obciach oblasti Weinviertel (Fallbach, Rabensburg, Matzen-Raggendorf) pracovné stretnutia (Workshopy) na tému rozšírenia EÚ, s nasledujúcim obsahom:

- aktuálna informácia, prednesená povereným predstaviteľom kraja Dolné Rakúsko pre rozšírenie EÚ Dr. Gerhardom Silberbauerom,
- vypracovanie cieľov a opatrení na úrovni obcí ako príprava na nadchádzajúce rozšírenie Európskej únie.

S celkovo 35 pracovnými stretnutiami vo Vinárskej, Lesnej a Priemyselnej štvrti (Wein-, Wald. und Industrieviertel) bolo možné na úrovni obce osloviť a informovať mnohé osoby v najrozličnejších pozíciách a najrozličnejšieho povolania ako aj súčasne doviest' občianky a občanov z pasívnej roly poslucháčov do aktívnej úlohy (formulovanie a presadzovanie cieľov obcí a spoločenstva k lepšiemu poznaniu svojich susedov), pretože po workshopoch nasledovali rozmanité aktivity.

MYŠLIENKY A OPATRENIA S CIEĽOM LEPŠIE POZNAŤ SVOJICH SUSEDOV, KTORÉ SA DOSIAL Z VÄČŠEJ ČASTI V RÔZNYCH OBCIACH PRESADILI:

- partnerstvá škôl, dvojjazyčné vyučovanie,
- jazykové prázdniny, „prázdninová hra bez hraníc“,
- kultúrne dielne, presahujúce hranice, centrála teleworkingu,
- šport: turičný turnaj, „partnerská olympiáda“ v rôznych športových disciplínach,
- kultúrne programy, kurz maľovania a kreslenia s českou vedúcou,
- spoločné pohraničné hudobné koncerty,
- spoločný pohraničný adventný trh,
- exkurzie,
- práca s verejnosťou prostredníctvom článkov v pohraničných novinách,

- pohraničné hospodárske trhy v oblasti malých živností,
- sieť miest k rôznym odborným témam.

Arboretum:

Objavujeme stromy a kríky na Devínskej Kobyle.

Stredom tohto programu je **DVOJJAZYČNÉ, PRAKTICKY ORIENTOvané VYUČOVANIE PRÍRODOPISU**. Žiaci zo Slovenska a z Rakúska majú spoznať v živej interpretácii ekológiu a miestne podmienené faktory pieskových vrchov (Sandberge) severne od Bratislavy, ako aj v panónskom priestore (na tejto a druhej strane rieky Morava).

Osobitná pozornosť sa pritom kladie na oblasti ochrany rastlín, prírody a rázu. Za miesta návštev odborných exkurzií žiakov z Rakúska a zo Slovenska slúžia „Dendropark“ a „Arboretum“.

Jedinečná prírodná exkurzia

Na okraji mesta Devínska Nová Ves, v blízkosti jedného školského strediska, bola založená prírodná náučná cestička zahrňujúca existujúce rastlinstvo, ktorá bola doplnená o nové a doplňujúce rastlinstvo. Pre potreby vyučovania vypracovali odborníci (učitelia, biológovia, špecialisti na životné prostredie) zo Slovenska a z Rakúska dvojjazyčné učebné pomôcky, ktoré sú školám na oboch stranách hranice bezplatne k dispozícii.

Pre učiteľov z oboch krajín sa uskutočnili aj odborné semináre a workshopy. Označenie a popis rastlín v Dendroparku je odsúhlasený s učebnými pomôckami a so školským vyučovaním. Prvé exkurzie sa majú uskutočniť v roku 2004.

Tento cezhraničný projekt medzi mestom Devínska Nová Ves ako aj Obnovou dediny a mesta Weinviertel predložili slovenskí partneri so žiadosťou o podporu PHARE CBC*. Na rakúskej strane boli vytvorené kontakty na školy a odborníkov, boli zorganizované rozhovory o plánovaní a vypracované texty v nemeckom jazyku.

- PHARE CBC – Pomoc Poľska a Maďarska pri rekonštrukcii ekonomiky cezhraničnej spolupráce.

Pre bližšie **INFORMÁCIE** je k dispozícii v mieste vedúca slovenského projektu, pani Dr. Mária Simonová (hovorí dobre po nemecky). Miestny úrad Devínska Nová Ves, Istrijská 49, 84 310 Bratislava, Tel./Fax: 02/64 77 52 50, E-mail: mudnv@posta.sk

Informačným partnerom v Rakúsku je Dipl. Ing. Edwin Hanak, Dorf- und Stadterneuerung Weinviertel, Tel.: 0676/55 91 923.

